

ОЦІНКА ДОВГОСТРОКОВИХ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ТВАРИННИЦТВА ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

***Пилипенко К.А., К.Е.Н., доцент,
Бендас Ю.О., студентка,
Полтавська державна аграрна академія***

Галузь тваринництва є особливою сферою діяльності підприємств, які зайняті сільським господарством. Адаже при оцінці вартості виготовленої продукції використовують окрім фінансових та матеріальних ресурсів ще й природні – тварини.

Довгострокові активи – це один із неліквідних активів підприємства чи організації, строк корисного використання якого становить більше 1 року або операційного циклу, невід’ємною частиною яких, відповідно до нормативних документів України, довгострокових біологічних активів (далі – ДБА) тваринництва.

Раніше нами вже було досліджено методичку обліку довгострокових активів [4]. Зараз розглянемо особливості та методичку оцінки ДБА тваринництва.

Для обліку ДБА, в тому числі тваринництва, Міністерством фінансів України було розроблено Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів від 29 грудня 2006 р. та Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» № 790 від 18 листопада 2005 р. В міжнародному обліковому середовищі 1 січня 2003 р. було прийнято Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство».

Так, вимоги П(С)БО 30 «Біологічні активи» щодо оцінки активів за справедливою вартістю на основі ринкових цін в певній мірі суперечать нормам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (ст. 4), згідно з якою для підприємства пріоритетною є оцінка активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання – тобто принципу історичної (фактичної) собівартості [3, с. 116].

Облік ДБА тваринництва за національними положеннями дещо відрізняється від міжнародної практики. (табл. 1). Методи оцінки ДБА згідно вітчизняного законодавства повторюють методи зарубіжної практики.

**Порівняльна характеристика обліку
ДБА тваринництва за П(С)БО 30 та МСБО 41**

<i>П(С)БО 30</i>	<i>МСБО 41</i>
Мета розробки стандарту	
Визначення методологічних засад обліку біологічних активів та розкриття інформації про біологічні активи у фінансовій звітності.	Визначення підходу до обліку біологічних активів та розкриття інформації про сільськогосподарську діяльність.
Визнання активу	
Визнається активом, якщо його вартість можна достовірно визначити та є імовірність в майбутньому отримати економічні вигоди.	Визнається активом, якщо справедлива вартість можна достовірно визначити; є імовірність в майбутньому отримати економічні вигоди; підприємство контролює актив у результаті минулих подій.
Оцінка активу	
За справедливою вартістю: 1) якщо визначити можливо – згідно П(С)БО 7 «Основи засоби» та П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів» 2) визначити неможливо – первісна вартість з урахуванням зносу та втрат від зменшення корисності. При первісному визнанні: за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу або за виробничою собівартістю.	За справедливою вартістю: 1) якщо визначити можливо – справедлива вартість за мінусом витрат на продаж; 2) визначити неможливо – за найостаннішою ринковою ціною, ринковою ціною на подібні активи, за галузевими показниками (вартість худоби, виражена на 1 кг м'яса). При первісному визнанні: за його справедливою вартістю за мінусом витрати на продаж.

Що за П(С)БО 30 [5], що за МСБО 41 [1] методами оцінки ДБА є: метод прийняття цін, метод аналогів, за цінами активного ринку, використання додаткових показників та метод майбутніх грошових оцінок.

Оскільки ДБА є частиною необоротних активів, на них також необхідно нараховувати амортизацію. В Україні нормативними документами передбачено п'ять методів нарахування амортизації. Натомість, у міжнародних стандартах обліку існує лише чотири методи. Так, за англо-американською системою обліку використовують три найбільш розповсюджені методи нарахування амортизації: Straight line method (прямолінійний метод), Activity based

method (виробничий метод), Accelerated depreciation method and double declining balance (кумулятивний метод). В міжнародній практиці для нарахування амортизації ДБА тваринництва найчастіше використовують другий метод. На нашу думку він є найбільш ефективний, оскільки побудований на основі фактичного обсягу виробництва продукції.

Тривалість нарахування амортизації в сільськогосподарських підприємствах може істотно змінитися, особливо щодо активів тваринництва, так як було визнано, що строк експлуатації корів при цих розрахунках не може бути менше 7 років, що не узгоджувалося з діючою виробничою практикою, адже це залежить від обороту стада, а він, як правило, часто коротший [2, с. 34].

Отож, методи обліку та оцінки довгострокових біологічних активів як в загальному так в галузі тваринництва мають свої особливості, що призвело до розробки для цього окремих нормативно-законодавчих актів та положень. На розвиток бухгалтерського та управлінського обліку в Україні досить вагомий вплив мав закордонний досвід, що відобразився у вітчизняній нормативній базі.

Література.

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство» від 1 січ. 2012 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_027.

2. Моссаковський В.Б. Облік довгострокових біологічних активів [Електронний ресурс] / В.Б. Моссаковський, В.О. Коритний // Облік і фінанси. – 2015. – № 1. – С. 31-36. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2015_1_6

3. Науково-методичні основи розвитку обліково-аналітичної системи України в умовах глобалізації економіки: [колективна монографія] / За заг. ред. Т.Г. Маренч. – Харків : Вид-во «Смугаста типографія», 2017. – 254 с.

4. Пилипенко К.А. Актуальні питання організації бухгалтерського обліку довгострокових біологічних активів: вітчизняна та зарубіжна практика в контексті продовольчої безпеки / К.А. Пилипенко, Ю.О. Бендас // Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку: матеріали 3-ої Всеукраїнської наук.-практ. конф. – Херсон : ДВНЗ «ХДАУ». – 2018. – 375 с.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» № 790 від 18 листоп. 2005 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>.

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» № 92 від 27 квіт. 2000 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» № 817 від 24 груд. 2004 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>

МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ – ПРИТАМАННІСТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ

*Пилипенко К.А., к.е.н., доцент,
Овчаренко А.Ю., Гезик О.М., студенти,
Полтавська державна аграрна академія*

Використовують в Україні, підприємства, які підлягають обов'язковому аудиту. Грошові кошти є більш ліквідними активами. Вони присутні на початковому та кінцевому етапах облікового циклу, який включає придбання товарів, виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг, а також їх продаж і отримання виручки.

Грошові кошти – це високоліквідні активи, тому здатність їх раціонального розподілу і використання є запорукою успішної фінансової діяльності підприємства [1].

Законність здійснення операцій з грошовими потоками в міжнародній практиці регламентується чинним законодавством і визначається на основі нормативно-правових документів (рис. 1). В Україні діє трирівнева система нормативно-правового регулювання ведення обліку, яка включає в себе більше ніж 10 актів, окремо на них зупинятися не будемо.

Рис. 1. Схема нормативно-правового регулювання грошових коштів [1-4]

Серед існуючих організаційно-облікових проблем стосовно руху та наявності грошових коштів слід віднести: 1) визнання та